

EMÜ ja ETKL-i juhatus õppisid koos organisatsiooni arendama

27. märtsil oli Pühajärve puhkekodus EMÜ ja ETKL-i juhatuste teine ühisseminar organisatsiooni arendamisest. Kuna Rootsi lektorid ei tulnud, pidid maanaiste ühenduse koolitajad Tiiu Soans ja Reet Länkur ise ürituse välja vedama.

Veel feminiinsusest ja maskuliinsusest

Tiiu Soans rääkis Roosta seminari jätkuna sellest, et ühiskonnad võivad olla meestekesk- sed ja naistekesk- sed. Ta väitis, et mida kõrgem haridustase ja demokraatia, seda feminiins- em on ühiskond. Feminiinsus on tema selgitusel see, kui ühiskond lähtub naiselikest põhimõ- tetest – arutelud, asjade eelnev põhjalik selgi- tamine, koostöö. Maskuliinses ühiskonnas, vastupidi, on suur osa nähtaval olemisel, enese- kehtestamisel, võitlusel. Selle jaotuse järgi on praegune Eesti ühiskond veel küllalt masku- liinne.

Mis mul organisatsioonist kasu on?

Seminaril arutati läbi maainimese ühenda- vate organisatsioonide praegune seis ja laiene- misvõimalused. Eestimaa Talupidajate Kesk- liidul pole praegu just tippaeg. See on põhjus- tatud maaelu raskustest, mida ka riik pole oluliselt leevendada suutnud. Pinge ja sellest hoolimata kummitav rahanappus muudab inimesed tihti stressialtiks ja passiivseks. Seaduste kiire muutumine teeb keeruliseks ka kord juba loodud ühenduse või seltsi pikema püsimise. Selles olukorras ei taha inimesed koos käia, saati siis veel teisi eest vedada. Maanaised on tuule tiibadesse saanud ja oma ühendust laiendada plaaninud alles viimase aasta jooksul.

Inimese esimene küsimus iga ühenduse kohta on: "Mis see mulle annab?"

Maainimesele on organisatsioon, kuhu ta kuulub, samaste huvidega inimeste kooskäimi- se ja suhtlemise kohaks. See annab võimaluse tunda end mingisse gruppi kuuluvana. Rapiä-

maa taluperemehe Mait Raidi sõnul annab see võimaluse näha, "et peale minu on veel teisi samasuguseid hulle".

Kõige tähtsam, mida organisatsioon praegu pakub, on info, nõuanne ja koolitus. Tegevust raskendab aga see, et igal pool pole eestvedajaid või tugisikuid.

Kuidas saada liikmeid juurde?

Suuremal organisatsioonil on rohkem või- malusi oma liikmeid aidata ning suurem mõju survet avaldada. Seetõttu on organisatsiooni laiendamine tähtis.

Ühendus peab muutuma liikmetele kasuliku- maks. Selleks tuleb kaitsta võimalikult hästi liikmete huve, pakkuda liikmetele odavamaid teenuseid ja ostuvõimalusi, koolitada juhte, pakkuda reisimisvõimalusi, kontakte jne. Üks võimalus on laiendada liikmeskonda teiste orga- nisatsioonide kaasamisega. Need võiksid olla teised põllumajandustootjad ja -töötajad, eri- ja huvialaseltsid, naiste- ja noorteühendused, toetajad, auliikmed. Räägiti ka võimalikest koos- tööpartneritest ja koostöövormidest.

"See oli teooria, nüüd tuleb praktika." (O. Luts "Suvi")

Praktilise osa viis läbi Reet Länkur. Kõigepealt kirjutati töörühmades kuulutusi, mis peaksid inimesi koosolekule meelitama. Kõige naljakam oli Lõuna-Eesti töögrupi kuulutus, mis kõlas nii:

**Austet talonik ja muido asjaline!
Kutsõ**

Täna lehes:

EMÜ ja ETKL-i juhatus kohtusid Pühajärvel

Kodunduse õpetamisest läbi aegade (järgneb)

Aastakoosolek toimus Paides

Aastanaine Reet Länkur

Järva Maanaiste Ühendus loodud

Pühalepa naistekojal oma ankrupaik

Naised marssisid Viitandist Helmtali

Mare Laande ja Renate Pöder Sloveenias Eesti naisi esindamas

Hollandis lilleiluu nautimas

Iida-Viru naised on unest ärrganud

Olet oodot Sulbi koolimaja 1. aprillil kell 10.

Päevakorras: Sulbi taluseltsi lakjaajamine
10.00 Lakjaajamisjutlus

11.00 Lakjaajamiskomitee moodustamine

12.00 Läämi lakja

19.00 Pido

Perräjäänü liikmõ

(Jutt oli Sulbi taluseltsi laialimine kust.)

Rollimänguna treeniti uute liikmete värba- mist. Kõik värvatavad olid nn. pujaäänid, kuid lõpuks lubasid siiski "hakata mõtlemata taluliidu liikmeks astumise üle".

Tiiu Soans tegi ka lihtsa isiksuseanalüüsi. Ta pani seentele koera, lõvi ja öökulli pildi ning palus osalejail minna selle looma pildi juurde, kes kõige rohkem meeldib. Öökullid said kuulda, et nad on jälgijad, analüüsijad ja teoreetikud; koerad, et neile meeldib kaasa aidata ja teeneid osutada; lõvid tahavad juhtida, innustada ja kamandada. Öökullid olid enamikus (prillidega) mehed, sealhulgas ETKL juhid, koerte hulgas leidis naisi kõige suuremal hulgal. Seltskond jaotus arvuliselt suhteliselt ühtlaselt.

Lii Sammler
Järvamaalt

Juhtkiri

Projekt hakkab lõppema. Mis edasi?

Kaks aastat kestnud Rootsi LRF ja Eesti Maanaiste Ühenduse ühisprojekt lõpeb sügisel.

Projekt koosneb mitmest osast:

1. Juhatuse koolitus.
2. Infolehe tegijate ja korraldajate koolitus.
Infolehe "Kaja" ilmumine.
3. Koolitajate koolitus.
4. Koolitajate poolt läbi viidud õppepäevad üle kogu Eesti.

Saime teadmisi organisatsioonist, koostööst, vastutusest, kohustustest ja miks üldse on vaja maanaistele oma organisatsiooni. Huvitavad olid seminarid, kus käsitleti isiksuse omadusi ning arengut, meeste ja naiste erisusi mõtlemisel, tegutsemisel jm. Kolmas teema, millega õppepäevadel tegeleti, oli alternatiivne tootmine maal. Millised on siis projekti tulemused?

05. juunil toimus **korralduskomitee** koosolek, kuhu kuuluvad LRF-i poolt Björn Jönsson, Ingrid Svan-teson ja Ruth Gustavsson, EMÜ poolt Tiit Soans ja Reet Länkur ning ETKL-i poolt Urmas Ardel, Kaul Nurm ja Renate Pöder. Tõdesime ühiselt, et projekt oli edukas. EMÜ 8 koolitaja poolt viidi läbi üle 30-e õppepäeva, EMÜ liikmete arv kasvas enam kui kahekordseks, ilmub infoleht "Kaja", toimus kaks ühisseminari EMÜ ja ETKL-i juhatuste liikmetele.

Mis saab edasi? Infolehe "Kaja" ilmumise jätkamiseks tuleb leida raha kas projektidest või muuta leht tasuliseks. Need 8 koolitajat, kes läbisid vastava õppe, saavad jätkata oma tööd ennast täiendades ning oma teadmisi teistele edasi andes. Rõõmustav on ka see, et Rootsi pool on väga huvitatud koostööst EMÜ-ga ja tahaks alustada uue projektiga. Pakkumise korralduskomitee koosolekul välja esialgsete teemadena meeste ja naiste koostöö ning võrdsete võimaluste loomine, alternatiivsed suunad maal ja keskkonnakaitse. Loodame, et LRF-il uue projekti kirjutamine õnnestub ja saame jätkata nüüd juba enam kui 4 aastat kestnud koostööd.

Tiit Soans
EMÜ esinaine

Ajalugu

Kodunduse õpetamisest läbi aegade

Eesti naised on alati kõrgelt hinnanud koolitööd ja koolist saadud teadmisi. Oli ju naine see, kes juba sajandeid tagasi õhtutundidel voki taga kedrates lastele lugemist õpetas ning kelle seelikusabas pere noorimad talu igapäevatööd selgeks said. Samas olid tüdrukud külakoolis ikka usinad teadmisi omandama (poistel oli vaja ju rohkem ulakusi teha) ja võimaluste laienedes endale kohe visalt meestega võrdseid õppimisvõimalusi taotlema hakkasid.

Juba enne maanaiste organisatsioonide tekkimist oli alustatud tütarlaste õpetamist kodumajanduskoolides. Esimese Eesti vabariigi ajal sai kodumajandusharidust rohkem kui 40 koolis või eriklassis. Kodumajanduskeskkoole oli viis – Kehtnas, Tallinnas, Orul, Amblas ja Helves. Keskkooli lõpetanutele veel viis üheaastase õppeajaga kõrgema astme kodumajanduse eriklassi – Tartus, Tallinnas, Kehtnas, Vinnis ja Orul. Lisaks kolmeaastase õppeajaga kaks kõrgemat kodumajanduskooli – Kehtna Kõrgem Kodumajanduskool ja Kodumajanduse Instituut Tallinnas.

Järjepidevat õpetust andsid kohapealsed perenaiste ja maanaiste seltsid. 1940. aastal oli neid Eestis 568, kuhu oli koondunud üle 40 000 naise. Kodumajanduslikku nõuandetööd tegid alalised kodumajanduskonsulendid, kelle arv 1938. aastal oli 13, nendele lisandusid veel ajutised kodumajandusnõuandjad ja kodumajandusinspektor. 1929. aastal kutsuti ellu Eesti Kodutööstuse Edendamise Keskseks.

Kodumajanduskoda alustas tegevust 1936. aastal kodumajanduse ja üldiste naisküsimuste arendamiseks ja lahendamiseks. Kodumajanduskoja esindaja võttis alaliselt osa riigikogu tööst ja paljudest teistest riigisisestest ja rahvusvahelistest naisteorganisatsioonide tööst.

Akadeemiline Põllumajanduslik Selts (APS) asutati 1920. aastal Tartu Ülikooli juurde, et oma liikmeid igakülgsest arendada. Seltsi juurde loodi kodumajanduse toimikond, mille peamiseks tööks oli liikmete eneseharimine kodumajandusküsimustes. Ilmuma hakanud ajakiri "Taluperenaine" oli toimikonna üks väljunditest, et teadmisi laiemale ringkonnale edasi anda.*

"Taluperenaise" üks toimetuse liige oli kodumajandusteadlane **Alma Martin**. Ta sündis 1894. aastal Vana-Vändras taluomanik Lossmanni tütre. Lõpetas 1913. aastal Pärnus gümnaasiumi ja siirdus õppima Peterburi, kus lõpetas 1917. aastal Stebuti kõrgemad põllumajanduslikud kursused. 1921 – 1922 õppis ta Tartu Ülikoolis põllumajandust, 1924. aastal sai agronoomi diplom, 1925. aastal elas Soomes, õppides kodundusala.

1926 – 1927. aastani viibis A. Martin Põllumajandusministeeriumi ettepanekul Põhja-Ameerikas Rockefelleri sihtasutuse stipendiaadina Iowa riiklikus kolledžis, kus ta omandas *Master of Science* kraadi kodunduse administratsiooni ja kutsehariduse alal. Peale selle täiendas Martin ennast Cornelli ülikooli pedagoogilistel ja sotsioloogilistel kursustel.

1931. aastani töötas ta Kehtna Kõrgemas Kodumajanduskoolis õppejõuna ja oli samaaegselt põllumajanduskoolide inspektor (Põllutööstusministeeriumi juures). 1935 – 1941 oli Alma Martin Haridusministeeriumi kutseosakonna nõunik. Sellest ajast said kutsekoolid ühise õppekava. Sõja alates töötas õpetajana Sotsiaal- ja Kodundusinstituudis ja Tallinna kodunduskoolis.

1946 – 1948 oli Martin põgenik Saksamaal, olles Saksamaa kirikute Liidu teenistuses emigratsiooniametnikuna. 1949. aastast on ta Guilfordi kolledžis kodundusala õppejõud ja üliõpilaste toitlustamise juhataja. Tema ametinimetuseks oli *Assistant Professor of Home Economics and Dietitian*.

Kodumaal olles esindas Alma Martin maanaisi Londonis ja akadeemilisi naisi Genfis. 1934 ja 1939 viibis ta kodumajanduse kongressidel Berliinis ja Kopenhaagenis. Oli esimene naisagronoom Eestis.**

(Järgneb)

* Maakodu 1997, nr 6 lk 26 – "90 aastat teadlikku kodumajandust Eestis"
Prof emer dr J. Kuum

** "Eesti naine läbi aegade", H. Mäelo, lk 115 – "Akadeemilised pioneerid"

Koosolek võttis tegevusaasta kokku

Eesti Maanaiste Ühenduse aasta-koosolek toimus 5. mail Paides, Kesk-Eesti Arenduskeskuses, ühenduse aastatöö hinnati hindega hea.

Juurde on tulnud liikmeid, toimunud üritusi

Neljandal tegevusaastal on toimunud tänu Phare Eesti-Rootsi ühisprojektile "Maanaiste toetuseks" hulgaliselt üritusi üle Eesti. Juhatuse esinaine Harjumaa taluperenaise Tiiu Soansi poolt esitatud aruanne-sõnavõtt hõlmaski tehtud ettevõtmisi, probleeme ja tegevussuundi edaspidiseks.

Kaheksa naist õppisid koolitajateks ning on aasta jooksul viinud läbi kursusi ja seminare mitmel pool üle riigi. T. Soansi sõnul on tänu sellisele tegevusele hoo sisse saanud just seni tagasihoidlikult tegutsenud Võru ja Põlva naisorganisatsioonid. Ka teised piirkonnad on olnud tublid. Kuid kahjuks on jäänud veel vaid mõned seminarid ja projekt lõpeb. T. Soansi sõnul, et vaja oleks kirjutada uusi projekte ja otsida koostööpartnereid, sest ainult liikmeksust hästi korraldatud üritusi ei tee.

Kui aasta tagasi aastakoosolekul Suislepa nenditi, et maanaiste organisatsiooni liikmeid on veidi üle 300, siis nüüd võib liikmete arvuks lugeda juba ligi 800 naist. See kõik tänu sisukatele seminaridele, mis on tekitanud maanaistes huvi ühenduse vastu. Alustatud on koostööd meestega. Läbi on viidud ühisseminarid Läänemaal Roostal ja Pühajärve ääres. Püütud on meeste-naiste erinevaid arusaamu lahata ja mõttemaailmadest aru saada. Nüüdseks on tunnistanud ka mõned mehed, et need seminarid on olnud huvitavad ja küllap edaspidiseks tööks vajalikud.

Ideid edaspidiseks jätkub

Edaspidi rõhutaksegi suhete jätkamisele välismaailmaga. Mare Laande ja Renate Pöder võtsid osa maanaiste kongressist Sloveenias, augustis sõidetakse külastama Taani maanaisi, organiseeritakse reise huvipakkuvatesse kohtadesse. Sel kevadel käidi Hollandis lillelaadal, mais külastati Peterburi.

Aktiivne ürituste korraldamine eeldab rahaliste võimaluste laienemist. Eesti Maanaiste Ühenduse liikmemaks on endiselt 25 krooni, kuigi kohapealsed organisatsioonid korjavad ka 100 krooni, et üritusi läbi viia, rääkis esinaine. Kahjuks ETKL-i toetus käesoleval aastal vähenes tunduvalt.

Naisi kui talupere liikmeid huvitab jätkuvalt juriidiliste probleemide, seaduste, mis puudutavad maaelu ja maainimest, lahkimine, lahendamine. Leiti, et jätkuma peaks infolehe väljaandmine.

Sõna võtsid ka juhatuse liikmed üle vabariigi – Tiiu Sarv Jõgevamaalt, Eha Kotov Valgamaalt, Ludmilla Näälik Saaremaalt, Ester Gabriel Ida-Virumaalt ja Ille Kivistu Hiiumaalt kõnelesid oma maakonna naiste tegemistest. Ühisarutelul pandi koosolekul paika ka organisatsiooni peamised suunad 2000/2001 tegevusaastaks.

Lühidalt oleksid need järgmised:

- * naabermaakondade ja -riikidega kontaktide tihendamine
- * piirkondlik koostöö
- * laiendatud koosolekud
- * liidrite õpe
- * tüdrukute koolitus
- * alternatiivsete suundade tutvustamine
- * võtta kaalumisele maanaiste ülemaailmse organisatsiooniga ühinemine

Aastanaiseks valiti Reet Länkur Järvamaalt

Nagu traditsiooniks, valiti aastakoosolekul juba kolmandat korda Eesti Maanaiste Ühenduse aastanaine.

1999. aastal kõige enam organisatsiooni arendamiseks tööd ja vaeva näinud tubliks maanaiseks tunnistati **Reet Länkur**. Ta on Türi Maanaiste Ühenduse esinaine, kes on viinud läbi hulgaliselt koolitusi üle vabariigi ning hiljuti valiti ka Türi Taluliitu juhtima. Nii leiti, et Reet on igati vääriline esimesena kandma organisatsiooni sümbolikat – reseedarohelist salli, mille sidus kaela ühenduse esinaine Tiiu Soansi.

Siidsall naisteühenduse sümbollikana sai organisatsiooni liikmeile seetõttu tellitud, et seda kasutusele võtta oli üks eelmise aasta-koosoleku otsuseid.

Terje Truska

Järvamaa kahest maa- naiste ühendusest sai üks

19. mail kutsus Reet Länkuri kahe Järvamaal tegutseva maa-naiste organisatsiooni – Türi ja Järvamaa Maanaiste Ühenduse liikmed Paidesse hotelli "Kuldkroon". Seminari lõppedes oli kahest ühendusest saanud üks – Järva Maanaiste Ühendus.

Eesti maanaiste hulgas viimase aasta jooksul nii tavapäraseks saanud Eesti-Rooma Phare koostööprojekti seminaril, kus koolitajad harivad piirkonna maanaisi, on räägitud paljudel huvipakkuvatel teemadel. Nii ka 19. mail Paides. Türi Maanaiste Ühenduse esinaine Reet Länkuri palvel rääkisid lektorid alternatiivsetest tootmissuundadest põllumajanduses, töötuseprobleemidest, tehti isiksusetesti ning tutvustati piirkonna naiste tegemisi. Ometi oli üks punkt veel, mida mujal maakondades pole saadud päevakorda võtta. Nimelt ühise, kogu maakonda hõlmava maanaiste ühenduse loomine. Miks siis alles nüüd?

Juba mõned aastad on Järvamaa olnud ainuke maakond, kus kaks taluliitu ja kaks maanaiste ühendust. Nüüdseks olid naised oma mõtetes niikaugele jõudnud, et leidsid – nagu maakond tervikuna, nii tuleb ka edaspidi meil, naistel, üheskoos edasi minna. "Lõpetame Peaarur ja Andrese kombel vägikaikaveo ja oleme tugevamad midagi korda saatma, projekte kirjutama, end harima," leidsid kokkutulnud. Nii otsustati.

Järva MÜ esinaiseks pakuti välja Reet Länkuri ja Helvi Keremi kandidatuurid. Kuna Reet sai rõhuva enamuse häälest, valiti ta vastloodud uut, Järva Maanaiste Ühendust juhtima. Seejärel valiti neljast piirkonnast koordinaatorid, juhatuseliikmed – **Helvi Kerem** ja **Aime Kallandi** Järva-Jaani, **Koeru** ja **Kareda** piirkonnast, **Heli Raag** Albu, **Ambla** ja **Lehtse** piirkonnast, **Merle Lepind** ja **Anne Marrandi** Türi, **Oisu** **Kabala** ja **Imavere** piirkonnast ning **Anne Arusaar** ja **Hedvig Naeris** Koigi, **Roosna-Alliku**, **Paide** ja **Väätsa** piirkonnast. Töö võis seega alata.

10. juunil, päeval, mil Jänedal toimusid esimesed aia- ja lillepäevad, kohtus vastvalitud juhatus oma esimesel koosolekul. Eesmärgiks selgitada, mida naised organisatsioonilt ootavad, mida soovitakse üheskoos teha ja kes millegi eest vastutama hakkab. Arutleti mitmel pool naiste poolt välja öeldud mõtete üle, millistel õppepäevadel nad edaspidi soovivad osaleda. Need on – vaimse ja füüsilise tervise hoidmine, ettevõtlikkus, iluaiaandus, suhtluskeele arendamine, projektide kirjutamine. Helvi õlule jäigi projektide kirjutamine, Reedale jätkukoolituse korraldamine, Merlele ühisüritused, Aime jäi kroonikuks, Heli, Aime ja Hedvig tegelevad naisettevõtlusega.

Otsustati ka kogutava osamaksu suurus, lähimad ühisüritused (Kadripäeva stiilipidu ja 15. oktoobri, ülemaailmse maanaiste päeva tähistamine) jms.

Jänedal kohtuti ka Pärnu Maanaiste Ühenduse liikmetega, kes aia- ja lillepäevi vaatama olid sõitnud.

Terje Truska

Pühalepa Naistekojal oma ankrupaik

Uuel aastal uue hooga! Nii võib Naistekoja tegemiste kohta öelda küll. Ega see tegutsemise hoog polegi vaibunud. Kui me siiaaani otsisime ruume, kus kokku saada, siis nüüdseks on see mure murtud.

Pühalepa vald andis naiste kasutada endise vene õigeusu koolimaja. Selles majas tegutses kuni möödunud aasta kevadeni algkool, mis õpilaste puudumisel suleti. Ühisel jõul koristati ja korrastati maja seest ja korda tehti ka maja ümbrus. Praeguseks võib öelda, et maja tegutseb. Majas on võimalik korraldada seminare, laagreid, õppepäevi, lõkkeõhtuid jne. On kõõgi kasutamise võimalus ja kes tunneb end väsinuna, võib madratsil puhata.

Esimene üritus oli volbriöö. Äärmiselt meeldiv oli see, et enamus inimesi oli päevakohastes kostüümides. Tegevust jätkus nii väikestele kui suurtele nõidadele. Ei puudunud nõialoterii, kus iga loos võitis. On hea tunne tõdeda, et iga aastaga tuleb järjest rohkem igas vanuses nõidasid lõkke ümber lustima.

On saanud traditsiooniks, et juuni algul toimub Heltermaal sadamalaat ja sealt ei puudu Naistekoja keedetud lõhesupp. Kui möödunud aastal olid laadal mustlased, siis sel korral olid kantritüdrukud. Aga supp oli maitsev sellegipoolest.

Tulge meile külla! Nüüd on meil koht, kuhu teid kutsuda ja koht, kus teid vastu võtta. Olete oodatud!

Raili Mägi
Pühalepa Naistekoda

Naised marssisid Viljandist Heimtali

13. mail marssisid naised Viljandi lauluväljakult Heimtali, et olla osaks ülemaailmses naistemarsis. Sealses koduloomuuseumis võttis neid vastu muuseumi perenaine ANU RAUD. Kuuma tee ja maitstva karaski juures arutati naiste probleeme ja kohta ühiskonnas.

Ülemaailmne naistemars on rahumeelne demonstratsioon, mis leidis tänavu aset paljudes maailma riikides ning lõpeb 14. oktoobril Brüsselis.

Marsiga juhtiti tähelepanu naiste vähestele majanduslikule kindlustatusele, nende kodutööde koormatusele, piiratud töövõimalustele, perevägivallele jt probleemidele. Naistemarsist võtsid osa ka Viljandi Maanaiste Ühenduse liikmed.

KAJA

Sloveenias maanaisi esindamas

8. – 10. juunini 2000
esindasid Eesti Maanaiste
Ühenduse juhatuse liige
Mare Laande ja Phare
Eesti-Rootsi projektijuht
Renate Pöder Eesti maa-
naisi Sloveenia Vabariigis
toimunud maanaiste
konverentsil.
Ettekannetes ja aruteludel
jõuti arusaamisele, et
olukorra parandamiseks
tuleb rohkem valitsusi
mõjutada.

Sloveenia Vabariigi pealinnas Ljubljanas toimunud konverentsist võttis osa maanaisi kokku 9 riigist – Sloveeniast, Eestist, Lätist, Rootsist, Austriast, Iirimaa, Poolast, Tšehhist ja Slovakiast. Külalisena oli delegaat USA-st ning Euroopa Liidu vaatlejana osales konverentsi töös hr. Brandsma.

Kahel päeval peetud ettekannetest koorus välja hulgaliselt sarnaseid kitsaskohti, kuid samas oli ka väga mitmeid erinevaid arusaamu maanaiste probleemidest erinevates riikides.

Naised leidsid, et elades samal kontinendil, tuleks meil enam teha koostööd, et ühiste jõupingutustega mõjutada valitsusi seaduste vastuvõtmisel, mis edendaksid maaelu. Elu maal ja maanaiste probleeme tuleb vaadelda kui ühiseid ja lahendada tuleks neid ka koos.

Talupidajate ja maanaiste organisatsiooni-de osatähtsus riiklike probleemide lahendamisel ja vastavate seaduste vastuvõtmise mõjutamisel on riikide lõikes eri-

nev. Eestis toimuvale mõeldes tahaks loota, et praegune ETKL-i aktiivne ja konstruktiivne suhtlemine valitsuse ja põllumajandusministeeriumi vahel aitab talupidajate probleemidele positiivseid lahendusi leida.

Kohtumisel Sloveenia talupidajatega saime aru, et väga tähtis on teha omavahel tihedat koostööd nn erialakooperatiivide kaudu, sest nii saavutatakse kõige soodsamaid tingimusi tootmiseks ja toodangu realiseerimiseks. Väga populaarsed on mujal maailmas erialased seminarid, kus vaatamata igaühe kogemustele saadakse õppepäevadel alati juurde uusi vajalikke teadmisi. Ka meie vabariigi talupidajad ja üldse maaelanikkond peaks aktiivsemalt osa võtma korraldatavatest õppepäevadest.

Viimasel konverentsipäeval

tehti kokkuvõtteid ning leiti, et:

* paljudes riikides esineb naiste diskrimineerimist;

* naiste haridustaseme tõstmisele on vaja rohkem rõhku panna, sest naiste kaudu koolitatakse tervet perekonda;

* valitsused peaks vastu võtma naisi ja üldse pereelu toetavaid seadusi;

* ei tohi kontsentreerida tootmist ainult teatud piirkondadesse, vaid arendada tootmist hajutatult üle riigi. See aitaks leevendada mitmeid töötuse probleeme;

* säilitada traditsioone ja rahvuslikku omapära;

* leida alternatiivseid lahendusi maaelu arendamisel;

* tõsta elatustaset, et ka maalapsed saaksid normaalselt omandada eri- ja kõrgharidust;

* Euroopa Liidust oodatakse rohkem toetusi traditsioonilistele põllumajandus- ja mahe-põllumajandustoodete toomiseks;

* tuleb hoida sidemeid teiste sarnaste naisorganisatsioonidega mujal maailmas. Naised – teadvustage oma probleeme ja olge julgelt otsustama!

Mare Laande
Viljandi MÜ-st

Hollandis lilleilu nautimas

Maanaised on ikka kes vähemal, kes rohkemal määral seotud nõ mullas tuhnimisega ja olgu ta linna- või maanaine – kõik armastavad lilli. Nii võtsin minagi koos sõbrannaga ette Hollandi lille-reisi, et silmailu suuremal hulgal enesesse talletada.

Sõit Hollandisse kulges läbi Soome, Rootsi, Taani ja Saksamaa. Kui eelpool loetletud riikides pakkusid orasepõldude vahele silmailu erkollased rapsipõllud, siis siin oli pilt hoopis aristokraatlikum. Pikad vikerkaarvärvides triipu aetud tulpide ja hüatsintide põllud, vahele valgetest kuni tumeoranžide toonideni nartsissi- ja freesiaväljad. Hektarist kuni kümnete hektarite suuruste õieväljade vahel pikad ja kitsad kanalid. See vaatepilt saatis meid pea päev otsa ja kulmineerus neljanda päeva õhtul Hobaho hallis lillefestivaliks. Siin lisandusid gigantsetesse lillekompositsioonidesse "vürtsid" – flamingod, gerberad, nelgid, kallad, roosid, liiliad, püvililled, kliiviad, krüsan-teemid ja paljud muud teised lilled. Kõik need liikuvatele alustele meisterdatud miljonitest õitest koosnevad skulptuurid sõitsid järgmisel hommikul kuuekümnne kilomeetri pikkusele rongkäigule läbi külade ja väikelinnade, et demonstreerida inimeste kätega loodud ilu ja fantaasiat lilleparaadil Lisses.

Elamusterohke oli ka külastus Kukenhofi lilleaeda, mille pindala on 34 ha ja aastaringelt hooldab kogu seda kompleksi 26 inimest. Ega seda ilu ei suudagi sõnadesse panna, seda peab ise nägema ja ise kogema.

Reisi sisse mahtus madam Tussaud vahakujude muuseum, laevasõit mööda Amsterdami kanaleid, teemantide lihvimistöökoda, öine Kopenhaageni tivoli, miniatuurlinn Madurodam Haagis, luksuslik ja massiivne sõjapurstustest puutumatu Brüssel, imelised kuningapaleed ja Brüsselis elav eestlasest proua Liis Lindre, kes enda väitel veel 82-aastasena peab kohe eesti asja Brüsselis ajama. Muidugi Saksamaa ja Kölni katedraal, mis oma õhtuses ilus meeled segamini lööb, laskumine vanasse hõbedakaevandusse jpm.

Tartu Ekspress Reisid, giid Imbi Pärn, bussijuhid ja kogu reisiseltskond olid "viimase peal". Oldi distsiplineeritud, reis sobis ka ideaalselt pensioniealistele. Kogu reisi maksumus oli 4200 krooni, kestis 9 päeva, läbis 9 riiki. Kaks ööd ööbisime bussis, ühe öö Euroopa suurimas laevas Silja Europa ning viis ööd hotellides, kus saime ka hommiku-sööki.

Info reisi kohta tuli Anne Arusaarelt. Tagantjärei tuhat tänu talle, et ta oskas mu pehmeks rääkida. Selle raha eest oli saadud elamus, mis aitab vaimu erksa hoida uue kevadeni.

Ester Gabriel
Ida Viru MÜ

Ida-Viru naised on unest ärganud

Nii nagu juba Paides EMÜ üldkoosolekul mainitud sai, on Ida-Viru maanaised "ärganud unest". Toimub aktiivne tegevus, liikmete arv on suurenenud 42-ni.

Suurem üritus toimus päev enne palmipuudepähi, so 15. aprillil. Kogunesime Ida-Viru Taluliidu ruumidesse, kus kogenud lilleseadja juhendamisel lihavõttekompositsiooni valmistasime. Osa materjali tuli endal kaasa tuua, osa oli võimalik kohapeal osta. 5 - tunnine üritus koos mõnusa lõpu-kohvi ja koogiga läks täkkesse. Oli ju lilleseade koollis-päevadel täidetud küsitluslehtedel üks enim esinenud märk-sõna.

Juba on teoksil uue ürituse organiseerimine augustis ja see kannab "Kübarapeo" nime. Seda seepärast, et teada on naistele meeldivad kübarad. Ütleb ju kõnekäändki, et naisterahvale pidi kõige suurem piin olema, kui anda talle 10 erinevat kübarat ja panna tuppa kinni, kus ühtegi peeglit pole.

Proovime taastada kübarakandmise tava ka maanaiste hulgas.

Ester Gabriel
Ida-Virumaalt

Saarte Maanaiste Kogu kohtub Vormsil

4. – 6. augustini koguneb Vormsi saarel Saarte Maanaiste Kogu. Üks korraldajatest, Esta Paulus rääkis infolehele "Kaja", et taoline kohtumine on juba viies ning külla oodatakse Eesti 8 – 9 saare esindajaid, seega umbes 100 inimest.

Päevade kavas on loengud saartel antava hariduse kohta, kooli ja kohaliku omavalitsuse suhetest, käsitööst, kodukujundamisest ning viiakse läbi ekskursioon saarel. Päevade peamine eesmärk on arutleda saare-elu probleemide üle, kujundada oma arvamus, kuidas kitsaskohti lahendada ja anda endast nii ka laiemale üldsusele teada.

Iga küllasõitnud saare esindajad saavad end tutvustada ja õhtul on simman koos jalakeerutamisevõimalusega.

Aktiivseid saarte naisi oodatakse Vormsile koos peredega. Õöd saab veeta Vormsi koolimajas või telkides ning pakutakse ka sooja sööki.

Info telefonidel:

(247) 32 205
(247) 26 197

EMÜ Perepäevad Viljandimaal Suislepas

Viljandi Maanaiste Ühendus ja Suislepa Naisselts ootavad teid

11. – 13. augustini EMÜ perepäevade looduslikult kaunisse paika Võrtsjärve lähedale, Ohne jõe kaldale – Suisleppa.

Kõikide maakondade naistele on kaks koduülesannet:

* **Humoorikas enesetutvustus 10 minutit**

* **EMÜ hümn, mis tuleb esitada teise päeva õhtul konkursil.**

Perepäevadel toimub ühistohtlustamine, üks toidukord maksab 15 – 20 krooni täiskasvanutele ja 10 krooni lastele.

Kohapeal toimuvad väljasõidud, mille käigus tuleb sõita 30 – 35 kilomeetrit. Matkale minekuks võtta kaasa sobiv riietus ja head jalatsid.

Õngitsemisvõistlusel osalejatel palume kaasa võtta õng.

Majutamine toimub majja ja/või kaasa võetud telkidesse, kusjuures mõlemal juhul vajalik oma küljealune.

Tegevuseks käsitöötubades palume kaasa võtta käärid, terav nuga, peenemat nõõri, pliitiseid ja lastel ka värve. Võimalik vaadata näitusi.

Õhtustel üritustel toimub ka välimüük, nii et on võimalik osta näksi ja karastusjooke. Kõige tähtsam on, et oleksite positiivselt meelestatud, teotahetelised ja valmis üllatusteks.

Ilusat nädalavahetust!

Perepäevade organiseerijate nimel
Mare Laande

NB!

Vajalik eelregistreerimine hiljemalt 04.augustiks maakondade kaupal

Perepäevade ajakava:

11. august

17.00 – kogunemine Suislepa Rahvamajja

18.00 – majutus

19.00 – õhtusöök

20.00 – perepäevade avamine

Tutvumisõhtu Suislepa laululaval. Iga maakond tutvustab end humoorikalt 10 minuti jooksul. Esinevad kohalikud talitlejad. Toimub ühislaulmine. Tantsuks muusikat kapelliit.

12. august

08.00 – 09.00 hommikusöök

09.00 – 13.00 käsitöötoad (õlgetehnika, lastele käeline tegevus)

09.00 – 13.00 huvilistele õngitsemisvõistlus Ohne jões

13.00 – 14.00 lõuna

14.00 – 16.00 pitsimeeste demonstratsiooniesinemised, võistlused (meeste kandmine, lastele lõbus takistusjooks)

16.00 – 18.00 ekskursioon mööda Suislepat. Näeme talu, kus kasvatatakse emusid, tegeldakse aiandusega ja turistide teenindusega. Küllastame talumuuseumi.

18.00 – õhtusöök

19.00 – mõttetalgud "Kuhu lähed, Eestimaa küla?"

Õhtu jätkub lauluvõistluse ja tantsuõhtuga.

22.00 – süütame lõkke

13. august

08.00 – 09.00 hommikusöök

09.30 – 11.00 mahepõllumajandus teoreetiliselt ja praktiliselt

11.00 – 14.00 "Loodus – tervise varaait" – õpitakse tundma ravimtaimi. Matk Sula-Solu Arumetsa talude maadele

14.00 – lõuna

15.00 – EMÜ perepäevade lõpetamine

Teated ja reklaam

LÜHIUUDISEID:

Viljandis peetakse 5. – 6. augustini maakonna maanaiste ühenduse suvepäevi.

15. oktoober on rahvusvaheline maanaiste päev. Enamikus maakonnaorganisatsioonides tähistakse rahvusvahelist päeva vastavateemaliste üritustega.

Jänedal toimuvad traditsioonilised talupäevad 29. ja 30. juulil. Juba teist aastat on oma toodetega väljas ka talud.

11. – 16. maini oli Eestis visiidil Ülemaailmse Maanaiste Organisatsiooni (ACWW) Association Country World Women Euroopa regiooni president Evertine Sanders-Vonk. See organisatsioon loodi juba 1929. -a ja praegu on tal ~7 miljonit liiget 70-st riigist. Eestis oli president käinud ka 7 aastat tagasi ja meenutades seda aega, tõi, et naised maal on palju jõudnud ning elu Eestis tunduvalt paremaks muutunud. Toimusid kohtumised Otepää, Puhja, Rõuge ja Laeva naisseltside ning Tartu ML-ga. Üritusel Puhja Tervisekeskuses 14. mail viibis ka EMÜ esinaine Tiit Soans, kes tutvustas Eesti Maanaiste Ühendust kui üle-eestilist maanaiste organisatsiooni, selle ülesehitust ning tegutsemise eesmärke. Pr. Sanders-Vonk rääkis sellest, millega tegeleb Ülemaailmne Maanaiste Organisatsioon ja soovis Eesti maanaistele edu ning jõudu.

Läänemere-äärsete riikide maanaiste kohtumine toimub sel aastal Eestis 27. – 30. juulini.

EESTI MAANAISTE ÜHENDUS

Teaduse 1, Saku 75501, Harju mk.
tel/fax 2 604 1783, e-mail etkl@online.ee
tel/fax 2 607 9215

toimetaja Terje Truska – Ämbra skj. 73101
Kareda vald, Järvamaa
tel 238 64 345, 238 50 339, 252 03 801

kujundaja Anne Kõll – Teaduse 1, Saku 75501
Harjumaa
tel 2 604 2177

NB!

Informatsiooniks!

Ajakiri "Maakodu"

on väga huvitatud EMÜ ja üldse maanaiste tegemistest nii eelinfona kui järelkajana.

Oma informatsiooni
ja kaastööd saata alates juulikuust aadressil:
Tallinn, Toompuiestee 16
pr H. Koger

Tule ka tänavu 29. – 30. juulini Jänedal talupäevade talutoodete tänavale oma tooteid tutvustama!

Teata oma tulekust kaks nädalat ette Jänedale
tel 238 59061 - Enno Must
Osavõtt tasuta!

Juhatuse liikmete kontaktandmed:

NIMI	AADRESS	INDEKS	TELEFON
Tiit Soans	Oru side, Harju mk	75103	2 607 9215, 251 15 127
Reet Aedla	Nurmenuku 8, Rapla	79501	248 55 203, 255 48 348
Reet Länkür	Türi-Alliku, Järva mk	72201	238 57 277
Mare Laande	Suislepa, Viljandi mk	69703	256 619 475
Liis Zirkel	Matjama side, Tartu mk	60401	27 493 811
Eha Kotov	Lüllemäe, Valga mk	68101	276 97 294
Tiit Sarv	Tabivere, Jõgeva mk	49101	277 36 123 256 637 256
Ülle Vene	Uus 1-27, Rõuge, Põlva mk	66201	278 59 235, 252 97 530
Ille Kivistu	Pühalepa, Hiiumaa	92301	246 94 584
Tiit Sommer	Uulu side, Pärnu mk	86502	244 60 684, 250 89 266
Liia Tähiste	Linnamäe, Lääne mk	91001	247 95 492, 250 94 207
Ludmilla Näalik	Tahula side, Saaremaa	93801	245 53 330, 252 02 630
Heljo Viilip	Laada 8-58, Rakvere	44301	232 43 020
Ester Gabriel	Toila, Altküla, Ida-Viru mk	41702	233 69 615, 251 905 137